

De Heraut

voor de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 3 Augustus 1919. N°. 2167.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnementen en Advertentieën aan de ADMINISTRATIE. Bureau: N.Z. Voorburgwal 58-60, te Amsterdam. Inzendingen, die later dan Donderdag 's namiddags te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementprijzen: franco aan huis, per drie maanden f1.50 bij vooruitbetaling voor het Buitenland en Ned.-Indië per jaar f7.20 bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f. —.15. Advertentieën: van 1 tot 8 regels f1.30, met inbegrip van bewijsnummer, voor elken regel meer f. —.20. Aanvragen en vermelding van leidegaven f. —.12 per regel.

„Nader tot mijne ziel.”

Nader tot mijne ziel, bevrijd
me, verlos mij om mijner vijan-
den wille.
Psalms LXXIX: 19.

Al kan bij dezen uitroep: „Nader tot mijne ziel en bevrijd ze”, ongetwijfeld ook aan het uitwendig levenslot van den Psalmist gedacht worden, toch spreekt zich in dat „mijne ziel” tegelijk een diepere opvatting uit. David gevoelde zich ten deele van zijn God verlaten, en van zijn God verwijderd, en vandaar de dringende bede: „Nader tot mijne ziel!”

Wie een leven met zijn God mag kennen, voelt zoo diep, wat zich in die bede uitsprekt.

Tusschen hem die zijn God vreest en dien ander die van zijn God afzwijft, spreekt de tegenstelling zoo sterk. Niet dat ook de verlatene van zijn God daarom niet oogenblikken zou kennen, dat hij in diepste verlegenheid op de knieën zou nederbuigen, en de hulpe van den Almachtige inroepen. Zeker, er zijn er, die zelfs daartoe niet meer in staat zijn, zoo geheel en al als ze zich van den Almachtige vervreemd hebben. Doch afgezien van deze ganschelijke verdoolden leeft er nog altoos om ons heen een breede schare van innerlijk gedeelde personen, die gewoonlijk aan geen God meer denken, maar toch wanneer de nood aan den man komt, als van zelf weer de knieën buigen en hulpe bij den Almachtige zoeken. Men ontwaart dit vooral bij plotseling intredende levensgevaar. Denk slechts aan schipbreuk, aan beroerte, aan brandgevaar of wat ook. Dan toch ziet men zoo telkens, hoe liever, die anders zoo goed als geheel buiten hun God leefden, op eenmaal omslaan, plotseling weer naar hun God roepen, en bij Hem de uitreding zoeken uit hun nood. Alleen maar, zulk een onverhoedsche aangrijping zet hun zielstoestand niet om; en mag het dan gebeuren, dat straks het gevaar bezworen wordt, de nood wordt afgewend, ja het normale leven terugkeert, dan merkt men het zoo vaak, hoe snel en hoe volkomen soms de pijnlijke indruk verdwenen is, en het vroegere leven, dat geheel buiten hun God omging, terugkeert.

Hervan echter is in den 69en psalm van zelf geen sprake. De roeper is hier David, en wel David na zijn hartgrondige bekeering. Ge moet dien doordringenden uitroep: „Nader tot mijne ziel!” hier geen oogenblik verstaan, alsof David aan den innigen zielsomgang met zijn God nog geheel vreemd was, en nu voor 't eerst bad, om in dien zielsomgang met den God zijner vaders te worden ingeleid. David was niet bekeering gekomen. Hij had zijn gruwel voor zijn God beleiden. Hij had om genade gesmeekt, en die afgebeden genade was zijn deel geworden. Tijdelijk was hij nu aan de genieting van Gods genade ontzonken, maar vervreemd was hij van zijn God ganschelijk niet.

Duidelijk spreekt zich hier het geestelijk feit in uit, dat wie oogenblikken gekend heeft, waarin hij in het heiligste werd toegelaten en de zielsinnige gemeenschap met zijn God gekend heeft, daarom volstrekt nog niet geacht mag worden, alle de dagen die hierop volgen, in die zalige gemeenschap ongestoord en onafgebroken te zullen volhard. Dit is nimmer en bij niemand alzoo. Wie zingen en jubelen mag, dat hij opgenomen werd onder hen die Gods verborgen omgang kennen, bedoelt met de belijdenis hiervan in 't minst niet, dat deze hooge, zalige stemming, na eenmaal van zijn ziel bezit te hebben genomen, daarin onafgebroken zou aanhouden. Dit moge straks in 't Vaderhuis ons ten deel vallen, als alle zonde ons verliet, en de volkomen gezalfde ziel met haar God mag verkeer, doch hier op aarde is zulk een onafgebroken beleving van heilige aandoening onbekend. Zie 't maar aan Paulus, die ons van alle Apostelen het uitvoerigst over zijn eigen zielsbeleving bericht. En merk het evenzo aan Petrus, die door Jezus zelf in zekeren zin het hoofd van zijn Apostolaat werd geplaatst, hoe vaak hij niet alleen het zuigen en trekken van de zondige verleiding gevoelde, maar daadwerkelijk uitgleed. Er is dan ook geen sprake van, dat één eenig discipel des Heeren, ook al stond hij geestelijk nog zoo hoog als een Johannes, ooit het moment bereikt zou hebben, dat hem 't getuigenis zou geven van reeds hier op aarde, vóór zijn sterven, in de volstreekte zondeloze heerlijkheid te zijn ingegaan. Zeker, er is verschil. Bij den een is de zalige beleving van zijn God in zijn ziel te hebben ontvangen, in zoo hooge mate een volstrekte

uitzondering, dat hij als van een zeldzaam hem overkomend iets, zoo ook van die enkele zalige ontmoetingen met zijn God gewaagt. Bij anderen herhalen die zalige oogenblikken zich een enkel maal op den langen dag, en weer bij anderen kunnen ze zich in de ééne periode van het leven vernieuwvuldigen, terwijl ze in andere tijden soms weer voor dagen en voor weken lang vreemd aan de ziel worden. In de ure der bekeering moge men zich vaak inbeelden, dat van nu af de veranderde levensbeleving niet anders dan een gestadig verkeer met zijn God daarboven zal zijn, doch de uitkomst toont 't wel anders. Gestadig treedt weer afdoeling en vervreemding in, zodat er telkens weer een terugkeer naar zijn God volgen moet.

Doch juist daaraan hangt 't dan ook. Wie nog niet in Gods verborgen omgang werd ingeleid, wie in het diepst van zijn levensbeleving nog opgaat in de eere van zijn eigen ik en in wat de wereld hem aanbiedt, blijft vreemd aan 't geheimnis der heerlijke vreugde, die alleen het indalen van God in onze ziel ons schenken kan. Zoals ge in uw dorp of in de stad uwer woning met personen in aanraking kunt komen, die aanvankelijk u noch boeien noch aantrekken, zodat ge ze meest voorbijloopt, en dat ge toch later in ontmoetingen met hen kunt geraken, waaruit innige intimiteit opkomt, zoo staat het ook in uw omgang met uw God. Jaren kunt ge doorleven, dat ge u een eigen levenstaak koost en die levenstaak poogt te volbrengen, maar in eigen kracht en buiten uw God om, en dat er dan een plotseling iets in u persoonlijk leven, in uw huiselijk leven, of zelfs in uw zielsleven voorvalt dat u aangrijpt en overweldigt, en wakker schudt. Zoo iets zet dan heel uw leven om. Ge kunt dan niet meer op u zelf afdoelen, maar gevoelt telkens opnieuw den drang om voor uw God u te verootmoedigen, bij hem hulp en uitkomst te zoeken, en zult volstrekt niet alleen voor uw aardse zaken of voor uw huiselijke aangelegenheden, maar evenzo voor de ruste in uw inwendig leven en voor den vrede uwer ziel. Op steeds gevoeliger wijze ontwaart ge dan, dat niet gij 't waart, die uw God genaderd zijt, en Hem hebt gezocht, maar dat 't omgekeerd uw God was, die naar u zich overhoeg, een lichtstraal in uw zielsoog deed vallen, en bij die lichtstraal het beleid van zijn Goddelijke majesteit zich aan uw zielsoog deed ontdekken. De bevinding is dan van een geheel eigen karakter, immers ge bespeurt het dan, hoe niet gij u naar uw God toe begaaf, maar dat het uw God was, die tot u toenaderde, u innerlijk aangreep, u konde hart verwarmde, en u een bevinding deed smaken, zoo diep indringend, zoo slomvattend, en zoo zaliglijk heel uw wezen aandoend, dat ge nu zelf inzaagt en 't beleeft: Neen, niet ik ben tot mijn God genaderd, maar mijn God is genaderd tot mij, ja tot in mijn ziel ingedrongen.

Zoo gaat de tegenstelling tot het einde toe door.

De zichzelf zoekende mensch moge gedurig opnieuw de hulp en den bijstand van zijn God inroepen, maar steeds heeft dat aanroepen van zijn God de strekking, om zijn God door zijn Almachtigheid dienstbaar te maken aan de bevordering van zijn eigen levensgeluk. Vandaar dat in gewone tijden van voorspoed zulk een aanroeping van God bijna uitblijft, dat er in dagen van weelde en overvloed nauwelijks meer aan zijn God door hem gedacht wordt, en dat alleen in bange oogenblikken zijn smeeking een inniger karakter aannemt. Dan blijft het levensgeluk van zulk een zelfgenoegzaam mensch hoofdzakelijk voor hem, en God is er eeniglijk om hem te helpen, ja, laat ons zeggen, zooals het is, om hem te dienen. Hij zelf blijft dan de hoofdzakelijke en zijn God komt er wel bij, doch eeniglijk voor zijn geluk.

En dit nu keert bij Gods kind ten eenenmale om. In God toch is dan zijn eenig levensdoel, en heel de existentie van Gods kind is om Gods wil; en dit geeft dan als van zelf de tedere innigheid. Niet uit de verte ziet God dan meer op zijn creatuur neder, om het tegen zelfverliefing te vrijwaren. De alzo ingeleide bestaat en leeft nu eeniglijk om Gods wil. God ontsluit zich voor hem. De Heere opent zijn Goddelijk hart, om hem met zijn innigste gemeenschap te benedijen. God dringt dan door zijn Heiligen Geest tot in de ziel van zijn verkorene in. God zet het innerlijk leven van zijn kind geheel om. Er is dan niet maar een God boven zijn schepsel, die beschermend op zijn creatuur nederziet. Woont God bij u in, ontsluit Hij zichzelf om u in zijn tedere gemeen-

schap in te lijven, en opende hij uw eerst zondig, doch nu herboren hart, om er zelf in te dringen, dan is het hoogste bereikt, wat reeds hier op aarde uw deel kan zijn: *God in ons en wij in God!* De verhooring van de bede, die Jezus in zijn hooge priesterlijk gebed voor al Gods kinderen opzond.

Dr. A. K.

Voor Kinderen.

Juist gezien.

Nambaas was de naam van een man, die ruim een halve eeuw geleden in Britsch-Indië leefde. Hij was uit heidense ouders geboren en in het heidendom groot geworden. Zijn vader behoorde tot de Bramanen, die den afgod Brahma diens. Diens aanbidders zijn vele miljoenen in getal.

Als jongmenschen was Nambaas reeds een diep denkend, ernstig persoon. Hij had enkele vrienden met wie hij vaak sprak over de goden — want de Bramanen hebben er vele — en over hun dienst. Hierin waren zij het eens, dat die dienst het hart niet bevredigde.

Eindelijk besloten zij zich om raad te wenden tot een wijzen priester uit de nabuurschap. Zij vertelden hem wat hen aandreef te komen. Ondanks alle offers die zij brachten, en alle boetedoeningen, drukte hen de last hunner zonden, en te vergeefs trachtten zij die kwijt te worden. Wat nu te doen?

„Ik weet raad voor u”, sprak de priester. „Gij moet naar de Ganges gaan — een zoo genoemde heilige rivier — en u daarin baden, elken dag zeven maal, zeven dagen lang. Dan zult gij in den tempel offeren, en rein worden van uw zonden.”

De jongelieden vonden dezen raad uitstekend, en deden dien ook aan anderen mee. Zoo werd er een gezelschap gevormd van pelgrims, die allen wel meer van de Ganges hadden gehoord, en nu de proef wilden nemen. Het was een lange reis, maar die hadden zij er voor over.

Onderweg kwamen zij in een stad, die Lahore heet. Daar woonde een wijs en godsdienstig man Kaya genaamd, die bij al het volk bekend was en door velen werd gerespecteerd. Ook de pelgrims hadden van hem gehoord, en het sprak vanzelf dat zij hem opzochten om zijn raad in te winnen.

Kaya hoorde hen aan terwijl zij hem inlichtten over het doel van hun reis, en hem vertelden van de waschingen in de Ganges die, hun zonden zouden wegnemen.

Ten slotte vroegen zij wat hij er van dacht. Kaya gaf geen rechtstreeks antwoord, maar ging naar een kast, waaruit hij een mooie, goudkleurige pompoen haalde, een vrucht schoon van aanzien, maar bitter en voor menschen onetbaar. Ook nam hij een mes en verzocht een zijner gasten den pompoen in stukken te snijden en die onder het gezelschap te verdeelen. Dan kon elk zijn deel opeten.

„Maar dat gaat niet”, spraken de pelgrims. „Die vrucht is te bitter.”

„Neem dan”, sprak Kaya de pompoen op uw reis mee. Dompelt haar in elken stroom, dien ge overtrekt, en eindelijk in den heiligen Ganges. Daarna kunt gij haar proeven en zal zij wel zoet en smakelijk zijn.”

De pelgrims zagen den spreker aan, als wilden zij zeggen, dat geloof gij zelf niet. Hij behoorde trouwens niet tot de Bramanen, zodat zij hem minder vertrouwden. Hij begreep dit, en sprak:

„Gij trekt mijn woorden in twijfel en terecht. Ik sprak slechts om u te doen nadenken. Als zelfs de vrucht door al die waschingen niet goed wordt, hoeveel te minder een zondig menschenhart.”

Hierna scheidden zij. Maar de pelgrims gaven, ook na al wat Kaya gezegd had hun reis niet op. Zelfs namen zij de pompoen mee.

Zorgvuldig en trouw volbrachten zij de voorgeschreven reiniging. Doch helaas, schoon de pelgrims, alles vergees. Zoomin als de vrucht eetbaar werd, zoo min ook maar een der pelgrims rein van zonde.

Diep teleurgesteld keerden allen terug. Hoe het den meesten verder ging is mij niet bekend. Zij erover ook, dat er wel vele zijn die de kwaal der ziel wel kunnen aanwijzen maar die het geneesmiddel niet kennen. Dat biedt alleen Gods Woord het Evangelie.

Vele jaren later schreef Nambaas.

„Ik weet nu, dat ik toen blind was, maar nu zie. Wij hebben alles gedaan wat ons was voorgeschreven, maar om te ervaren dat de boosheid en zondigheid van het hart niet door menschen en met uitwendige middelen, is te genezen.”

„Ik was en bleef onvoldaan tot het den Heere behaagde mijn oogen te openen. Als middel gebruikte Hij daartoe het werk van een Bijbelverkooper, die op de markt stond, en boeken en geschriften verkocht. Meer uit nieuwsgierigheid dan uit belangstelling kocht ik een Nieuw-Testament, las het en de uitkomst was, dat ik na het onderwijzen van een prediker des Christendoms een helder inzicht kreeg in de waarheid. Ik wierp mijn afgoden weg, en beleed den Heere Christus; Hem wil ik trouw blijven ten einde toe.

De onhandige vriend.

Hoog in de bergen woonde een heer, die wegens zijn kracht ontzien en wegens zijn goed-aardigheid bekend was.

In het dal bij den berg woonde een landman die daar zijn akkers had. Dikwijls kwamen de heer en hij elkaar op hun tochten tegen. Nooit

echter deed de een den ander eenig kwaad. Op 't laatst kwam het zelfs zoo ver, dat man en beer vriendschap sloten. De heer kwam nu en dan bij den man in zijn tuin, waar hij op bessen en honig onthaald werd. Soms ook bracht de man zijn viervoetigen vriend een beroek. Wat de landman bij zulk een gelegenheid te smullen kreeg, meldt de fabel niet.

Op zekeren heeten zaterdag had de man zich op een bank in zijn tuin te slapen gelegd. Kort daarop verscheen ook de beer, zocht zijn vriend op, en zette zich naast dezen op de bank, in afwachting van zijn ontwakken.

Op eens bespeurde de beer hoe een groote, gevaarlijke spin tegen den man opkroop, en zich reeds op zijn gericht zette om hem te bijten. Er dreigde gevaar; dat begreep de beer. Haastig sprong hij op, greep met zijn klauw een grooten steen, en sloeg zoo raak, dat hij in één slag de spin doodde, maar... ook den man het hoofd verpletterde, die viel dood van de bank. Voor het een gevaar had de beer zijn vriend behoeft, maar om hem groter leed te bezorgen dan opit de spin dood kon.

De beer meende het goed, maar toch kostte zijn onhandigheid zijn vriend het leven. Het is niet voldoende, dat men het goed bedoelt, ook de juiste middelen dienen gekozen; anders stichten we ook bij de beste bedoeling soms meer kwaad dan goed.

BRIEFWISSELING.

P. P. Er bestaan verschillende werken uit vroeger eeuwen over Amsterdam. Schrijvers van levige boeken zijn o.a. Dapper, Commelin, Von Zesen en Wagenaar. In de negentiende eeuw heeft vooral Ter Gouw over oud-Amsterdam geschreven.

HOOGENBIJK.

Buitenland.

Duitschland. Een predikant door gepeupel ter verantwoording geroepen.

Nog steeds is weinig te zeggen van hetgeen in de toekomst van de Evangelische landkerken in Duitschland worden zal. Er worden bestaanslagen gehouden, resoluties genomen, doch van beslissende besluiten vernemen wij tot hertoe niets. Trouwens de toestand van verwarring waarin dit land verkeert, doet niet anders verwachten. Zoo veel is zeker, dat als de volksvertegenwoordigingen der verschillende republieken er aan toe zullen komen om uit te maken, hoe de Kerk der toekomst zijn zal, er van een Kerk die den Christus belijdt, geen sprake zijn zal. Of zij die gevoelen dat alleen een gemeenschap welke den Christus belijdt, den naam van Kerk dragen kan, de kracht zullen hebben om een vrije Christelijke Kerk te vormen? Wij hopen het.

Dat predikanten die trachten in deze zoo donkere dagen getrouw hun ambt uit te oefenen, geen gemakkelijk leven hebben, blijkt uit het volgende.

In de stad Kirchberg in Saksen besloot een vergadering van mannen, die zonder werk waren, den daar arbeidenden Oberpaster Dr. Kühn ter verantwoording te roepen, wijl deze in de Godsdiensstoefening en bij het catechetisch onderwijs nadrukkelijk gewaarschuwd had tegen ledigheid en dansruucht van jongelieden die geen werk konden vinden. Een menigte van ongeveer 150 werklozen, waaronder personen die pas belijdenis hadden gedaan, trokken naar de pastorie, drongen in den tuin en bezetten alle ingangen.

Er werden eeuwig afgevaardigden, doortrapte deugden en „Neu confirmanten”, naar den predikant gezonden, die eischen, dat de leeraar zich aanstonds voor de menigte zou verantwoorden; anders zou deze in zijn huis dringen en alles vernietigen.

Hierna werd voldaan. Dr. Kühn verklaarde toen, dat hij van de woorden die hij volgens zijn plicht uitgesproken had, niets kon terugnemen; dat het echter niet in zijn bedoeling gelegen had de werklozen als zoodanig in een ongunstig daglicht te stellen. Wonder boven wonder gelukte het den prediker de menigte te bevredigen, die daarna op het woord der leiders uittreft. Ofschoon als parool opgegeven was den predikant dood te trappen.

In Kirchberg heeft zich de tweede predikant Pastor Stocker bij de Social-democratische partij gevoegd, terwijl het hoofd der school zich angesloten heeft bij de communisten. Bij het begin van de revolutie had men den Oberpaster Dr. Kühn gedreigd, dat men hem aanstonds van den kansel halen zou, wanneer hij een woord tegen den geest der nieuwe vrijheid spreken zou.

Rusland. De ervaring van een predikant bij de Bolsjewiki (III).

In mijn vierde gevangenisweek werd ik verhoord. Er was een gerechtshof gevormd. De rechters moesten proletariërs zijn zonder enige juridische vorming. Het waren staljongens, schoenmakers of dergelijke. Bij het verhoor werd mij gezegd: Gij ziet er als een spion uit, uw gevoelens kunnen wij, gij zult u niet kunnen schoonschrijven, enz. Daags te voren was een Duitsch soldaat doodgeschoten, bij Popen gevangengenomen op een mislukten rooftocht der ijzeren divisie. Twee mijner medegevangenen hadden hem moeten begraven; hun was bevolen een graf voor zes personen te maken. De soldaten van de wacht hadden bij het graf mijn naam genoemd, en ik dacht niet anders, dan dat ik naast den braven soldaat rusten zou. Ik

schreef een brief aan mijn vrouw en gaf mijn bijbel, horloge, trouwring, aan een medegevangene, om die aan haar ter hand te stellen. In den Bijbel schreef ik den datum van dien dag en als stervende en zie mij leven. En Fil. 4:4-7 als erlating voor mijn vrouw: zachtheid, smeking, dankzegging, vrede. Toen ik verhoord werd, merkte ik, dat genoeg materiaal voor een veroordeeling voorhanden was. Ik zou een gemeentelid bij de Duitse overheid aangeklaagd hebben, welke men tot dwangarbeid veroordeeld had. Ik zou spionnediensten voor de witte garde gedaan hebben, en een geheim politieagent geweest zijn. Mijn lot scheen bezeld. En zie — men voerde mij terug naar de gevangenis, en in het gedolven graf kwamen vier andere slachtoffers, waaronder een dame, baronesse G., een lief, innig goed mensch, vol levens- en arbeidslust. Zij bestuurdte zelve een goed, was bemind bij de menschen, maar werd door de rechtbank wegens oprichting van een folterkamer in 1905 gedurende den revolutietijd, ter dood veroordeeld. Van de zaak was natuurlijk niets aan. Maar voor 1905 moest en zou wraak genomen worden.

Van mijn vrouw ontving ik weken lang geen bericht. Eindelijk vernam ik, dat zij zwaar ziek geworden was, dat de hoop op een tweede kindje verloren, dat zij echter aan de betere hand was. Zij had in het ziekenhuis veel geleden; op een nacht had men haar met een andere kranke in een koude ledige woning gebracht, waarheen men haar bracht omdat in het ziekenhuis vlektyfus uitgebroken was. In de woning waren twee bedden gebracht, meer niets; niemand was er om te verplegen, de deuren waren open. Bolsjewiki vertoefden in hetzelfde huis. Het bericht van het vermoorden der barones, een goede bekende, deed mijn vrouw, die tot hertoe alles moedig en gelaten gedragen had, in zwijm vallen. Maar ik wist van dit alles langen tijd niets af.

Zondag, nadat ik voor het eerst voor de vreeselijke rechtbank geweest was, mocht ik een godsdiensstoefening voor de gevangenen mannen houden. Ik koos het woord: *Mijne genade is u genoege*. Ik sprak toen: Op genade bij de menschen hebben wij niet te hopen, maar Gods genade is ons gewaarborgd, en daaraan hebben wij genoege; hoeveel heeft deze ons reeds in ons leven geschenken. Hij zal ons verder over nood en dood heen helpen, in zwakheid ons sterk makend. Wij zongen uit de diepte van ons hart: „Een vaste brug is onze God” en „Ach blijf met uw genade”, alles in de taal der Letten, om der wille van de vele gevangenen uit de Letten, die onder ons gevonden werden. De roode soldaten van de wacht zongen mede. Zij waren later vriendeliker jegens mij.

De roode lieden die ons bewaarden hadden menselijke gevoelens. Maar hun chef was als een wild dier, ja ruwer, wreder en gemeener dan een dier. Ik hield hem voor geestelijk abnormal in zijn bestialiteit die vol haat was. Op een nacht kwam hij te 11 uur, sloot den eenigen baron, die in ons midden was, twee predikanten, alle Joden apart in een kamer op; daar naast, eveneens in een klein vertrek, alle adellijke dames. De vensters werden opgezekt, de deuren op de knip gedaan. Wanneer dien nacht de witten gekomen waren, gelijk men verwachtte, hadden de wachters in deze twee kamers handgranaten geworpen; levend mochten wij den bevrijders niet in handen vallen. Maar wij waren kalm en op alles voorbereid. De dames baden en waakten, ik sliep rustig door, gelijk altijd, arbeide in deze gevaarlijke dagen des te ijveriger, studeerde exegese (uitlegging van de H. Schrift), nam de wereldgeschiedenis ter hand, las den Bijbel van het begin tot het einde, met uitzondering van de historische boeken des O. Testaments, en schreef dagelijks een Bijbeloefening, die naar verwanten en vrienden in andere vertrekken ging. Later werd mij papier en potlood afgenomen en alle schrijven streng verboden. Ik heb mijn werk echter tot den laatsten dag voortgezet en ik ben er God zoo dankbaar voor, dat dit mogelijk was. De moeilijke uitleggingen van Kähler eischen inspanning van alle geestelijke krachten en boden dan des te meer voor verstand en hart. Dank zij den trouwen leeraar, die dikwijls Cassandrapropheten deed hooren en van het komend vreeselijk gericht dikwijls profetisch gesproken had.

WINCKEL.

Officiële Berichten.

Vrije Universiteit.

Men schrijft ons: Wat de propaganda betreft blijft het waar en wordt het steeds bevestigd, dat waar gewerkt wordt ook steeds gewonnen.

Niet alleen in Groningen, waar door den heer v. d. Blom de contributie met f 4000, zegge vier duizend gulden werd verhoogd, maar ook in het Zuiden van het land is de actie met groote kracht aangepakt.

De heer v. d. Blom zal met 31 Augustus zijn taak neerleggen, maar het is zoo goed als zeker, dat reeds een plaatsvervanger voor hem is gevonden door wien het werk in het Zuiden is aangepakt en die daar met grooten zegen werkzaam is.

Waar gewerkt wordt, wordt gewonnen. Maassluis verhoogde de contributie met f 89, Maasland met f 42, Hoek van Holland met f 7.50, Rozenburg met f 54.50, Spijkensse met f 71, Nieuw Helvoet met f 33, Helvoetsluis met f 27.50, Zwartewaal met f 10, Heenvliet met f 7.50, Ouddorp met f 55 en Stellendam met f 47.50 te zamen dus met f 447.

Waar gewerkt wordt, wordt gewonnen. Dat zullen de broeders correspondenten en agenten

zeker ervaren, indien zij nog eens rondzien in de plaatsen aan hunne zorgen toevertrouwd.

Ieder dezer broeders heeft een circulaire ontvangen van het Bureau, waarbij het lijstje van de leden en begunstigers is gevoegd. Wat zou het een vooruitgang zijn, indien op elke plaats nog één begunstiger werd gewonnen.

Met 1 October moeten de kwitantien geheel gereed bij de broeders aanwezig zijn, en dat kan, zoo ieder op den vastgestelden datum zijn lijstje aan het Bureau terugzendt.

Het voorstel van Reenen om f 150.000 jaarlijks te verkrijgen, is nog niet geheel uitgevoerd, maar toch mag verwacht dat dit jaar collectie en contributien samen omstreeks de helft van deze som zullen bedragen.

In 1914 hebden collectie en contributien samen f 42.500. Het zou verrassend zijn, zoo in 1919 omstreeks het dubbele van deze som aan beide posten kon worden geboekt. Maar dan moet er nog hard gewerkt. Immers over 1918 waren collectie en contributien bijna f 63.000, en reeds nu mag aangenomen dat dit bedrag tot minstens f 73.000 geklommen is.

Er ontbreekt dus nog een kleine f 9000. Juist het dubbele van hetgeen we in Groningen en 't Zuiden hebben verkregen.

Daarom nog eens met alle kracht aangepakt, en met Gods hulp getracht het gewenste doel te bereiken.

Het adres van den heer W. J. J. Velders, die 14 Juli door de classis Eekhuizen praeparator werd onderzocht en met algemeene stemmen werd toegelaten te mogen staan naar de Bediening des Woords in de Geref. Kerken, is Hoorn, Draaisingel.

Kort verslag Classis Schiedam 28 Mei 1919.

Op gebruikelijke wijze wordt de vergadering geopend. Alle Kerken blijken weinig vertegenwoordigd te zijn. In 't moderamen nemen ritting: D.D. Berends, Felderhof en van Anken, respectievelijk als praeses, scriba en assessor. De acta van de Febr. classis worden ongewijzigd vastgesteld.

De aanvraag om subsidie naar art. 14 H.R. worden 'op voorstel van de Commissie ad hoc aan een tweetal Kerken toegezonden.

De commissie tot overweging op advies inzake vermeerdering der predikants-traktementen en pensioenen rapporteert bij monde van Ds. Vonk. Haar advies luidt: dat de traktementen minstens 40 pCt. hooger dienen te zijn, dan vóór den oorlog. Uit de discussies worden verschillende voorstellen geboren. Besloten wordt definitief hierover eerst te beslissen, nadat de Kerken zijn gehoord. Daartoe zullen ze op 't agendum der volgende vergadering geplaatst worden.

Met betrekking tot de pensioenen wordt goed gevonden, de uitspraak van de Particul. Synode af te wachten, waar de verhooging der pensioenen aan de orde zal komen.

Aangenomen wordt ter Part. Synode 't volgende voorstel in te dienen: „De Partic. Synode besluit haar agendum begin Mei aan de Kerken toe te zenden, opdat het op de classes kunne worden besproken, en drage aan de classes op om vóór Mei opgave te doen van de namen der afgevaardigden en eventuele voorstellen.”

Van de Commissie tot het ontwerpen van een regeling in gemengde huwelijken is geen rapport ter tafel. Op goede gronden vraagt en verkrijgt zij ontheffing van haar opdracht.

In verband met de voortdurende krankheid van haren leeraar, zal de Kerk van Overschie ook het volgende kwartaal met hulpdiensten worden bijgestaan.

Als consulent voor Pernis wordt Ds. Jonkers aangewezen.

De vacature- en liefdebeurten worden geregeld. In plaats van de betreunden br. v. Leeuwen wordt br. Dubbelman van Schiedam benoemd in de pensioen-commissie. Aan de weduwe zal een brief van rouwbeklag en waardeering worden gezonden.

De stukken van Ds. Akkerhuis die de roeping van Maassluis B, die van Ds. Koolstra die 't beroep van Hoek v. Holland aannam, alsmede die van Ds. van Anken, die naar Wildervank hoopt te vertrekken, worden onderzocht en geapprobeerd.

Ter part. Synode worden gedeputeerd: D.D. Berends en Hagenbeek als primi, D.D. van Anken en Schilder als secundi, Ouderl. de Heer en Prins als primi, Ouderl. Benard en Hoogendorp als secundi.

Tegen 29 Aug. zal Rozenburg de volgende vergadering oproepen. Ds. Felderhof zal D.V. presideeren.

Aan 't eind der vergadering sprak de voorzitter een waardeerend afscheidwoord tot Ds. v. Anken die de classis Schiedam gaat verlaten, 't geen beantwoord wordt.

Na lezing der korte notulen en dankgebed door den assessor is de vergadering gescheiden. Voor de Classis v. Anken, h.t. ass.

Kort verslag der Part. Synode van Overijssel gehouden op 11 Juni in Hardenberg.

Namens de saamroepende Kerk, opent Ds. Schot de Verg. op de gebruikelijke wijze.

Het onderzoek der credentie-brieven wordt opgedragen aan Ds. Brouwer en de Brs. Aarts en Steenberg.

Alle primi zijn aanwezig en een drietal instructies bevinden zich op de lastbrieven. Verkiezing van het Moderamen. Aangewezen wordt Ds. Smilde als Praes, Ds. Bax als Scriba en Ds. Westerbeek van Eerten als Assessor. Als adviseerende leden nemen zitting: Ds. Schot en Ds. Scheps. De notulen der vorige vergadering worden nagezien door een commissie, conform bevonden en vastgesteld. Rapporten worden uitgebracht door de verschillende Deputaten.

Als voor hulpbeh. Kerken; voor Artikel 13 K. O.; voor Examina; voor opleiding t. d. D. d. W.; voor de Zending op Soemba. Wegens overlijden van wijlen den Primus Curator, Ds. Elzinga en de ongesteldheid van den Quaestor Ds. Visser, wordt geen rapport uitgebracht over de Theol. School en over den stand der Prov. Kas. Voorts door Deputaten voor Vr., die een verblijvend rapport konden uitbrengen. De Praes. wijdt waardeerende woorden aan de nagelaten van wijlen den Primus Curator Ds. Elzinga. Verscheidene Brs., aangewezen voor het nazien der onderscheidene rekeningen en verantwoordingen, rapporteeren deze accoord te hebben bevonden.

Benoeuwingen: Alle Deputaten worden geconlineerd. Aan den Primus Quaestor Ds. Visser worden toegevoegd Ds. Westerbeek van Eerten en Ds. H. H. Schoemakers. Ds. Scheps wordt benoemd tot Dep. voor hulpbeh. Kerken. In plaats van wijlen Ds. Elzinga wordt Ds. H. H. Schoemakers tot primus Curator gekozen. En tot Secundus in plaats van Ds. Smilde, die voor de stemming uitdrukkelijk verzocht niet in aanmerking te komen, Ds. Bax. Behandeling instructies. Inzake Art. 13 K. O. wordt aangenomen het volgende voorstel.

De Partic. Synode, gehoord de besprekingen in zake de voorstellen van de Classes vergaderingen betreffende de regeling van Art. 13, a.

besluit, nogmaals uitsprekende, dat zij handhaaft het voorstel ter vorige vergad. genomen over de uitvoering van Art. 13; b. besluit, naar aanleiding van het voorstel der Classe Ommen, de bestaande Commissie aan te vullen met de Dienaren des W., R. H. Schoemaker en P. J. Jongbloed; c. aan de Commissie te verzoeken om voor de e.k. Part. Synode de regelingen te ontwerpen, die noodig zullen blijken om de nieuwe regeling in werking te doen treden op 1 Juli 1920. Gevraagde steun voor hulpbehoevende Kerken wordt toegestaan.

Behandeling ingekomen stukken. Een schrijven der Kerk van Brussel zal worden aanbevolen. Een verzoek van een Kerk uit de Cl. O. wordt met algemeene stemmen afgewezen. In zake een aangevraagde grensregeling wordt een commissie aangewezen. Op verzoek om steun naar buiten, voor een emer. pred., wordt f 100 toegestaan. De e.k. Partic. Synode zal gehouden worden te Zwolle op den 2den Woensdag van Juni 1920.

Aan het Moderamen wordt het vaststellen der notulen opgedragen. De Praeses sluit de vergadering en gaat voor in dankzegging.

Op last der Partic. Synode A. Brouwer Jan.

Besluiten der Part. Synode genomen uit het rapport inzake de kwestie tusschen de Kerk van Middelburg en de Classis Middelburg.

10. Dat de behandeling, noodzakelijk geworden door het conflict tusschen den Kerkeraad en Ds. N., terecht geschied is op grond van het ondertekeningsformulier voor de dienaren des Woords, en niet op grond van de Art. 79 en 80 K. O.

20. Dat evenwel de Classis Middelburg niet het besluit had mogen nemen Ds. N. te schorsen van zijn ambtelijke bediening; maar na constatering van het feit dat Ds. N. krachtens het ondertekeningsformulier „ipso facto” gesuspendeerd was, rekening houdend met dat feit, maatregelen moest nemen uit deze suspensie voortvloeiende.

30. Dat de Synode aan de Classis Middelburg adviseert, op haar besluit van schorsing terug te komen, en volgens het sub 2 genoemde te handelen.

40. Dat de Classis Middelburg goed gedaan heeft, een Commissie aan te wijzen om zich met Ds. N. in contact te stellen, om te onderzoeken of zijne afwijkingen gevoelens van dien aard zijn, dat op grond hiervan Ds. N. onverhoopt verder zou moeten behandeld worden volgens de Art. 79 en 80 K. O.

50. Tevens geeft Uwe Commissie in overweging een Commissie te benoemen, om het oordeel der Synode nader toe te lichten in de vergadering van de Classis en op conformering met dit oordeel aan te dringen.

AANHANGSEL.

Ofschoon door Uwe Commissie het schorsingsbesluit van de Classis formeel is verklaard, is toch haar oordeel:

a. dat de Kerkeraad van Middelburg en Ds. N. zich hadden behooren te onderwerpen aan het oordeel van de meerdere vergadering, al was het ook onder protest, en met beroep op de meerdere vergaderingen Art. 31 K. O.

A. dat het publiek optreden van Ds. N. gedurende deze procedure, en de wijze waarop, om zijn standpunt te propageeren, ten strengste moet afgekeurd.

Vervolgens nam de Synode het volgende advies der Commissie over.

Dat de Synode als haar oordeel uitsprekt,

dat 't schorsingsbesluit geldend blijft voor den Kerkeraad en Ds. N., totdat de Classis het zal hebben teruggenomen, en dat de Kerkeraad en Ds. N. ook met suspensie zullen hebben accoord te gaan, opdat erger voorkomen worde, en geen scheuring wordt aangebracht in het lichaam van Christus.

Tevens geeft Uwe Commissie in overweging, een Commissie te benoemen om het oordeel der Synode nader toe te lichten in de vergadering van den Kerkeraad te Middelburg, en op conformering met dit oordeel aan te dringen.

De Comm. door de Synode benoemd, Dr. Walle, Rapporteur.

Korte notulen van de vergadering der Classe Barendrecht, gehouden 14 Mei 1919 te Barendrecht.

1. Namens de roepende kerk van Oud-Beijerland opent Ds. Groot de vergadering, laat zingen Ps. 89:7,8, leest Jes. 40:1-11 en gaat voor in gebed.

2. Ds. Couvée en br. J. Troost worden aangewezen om de credentie-brieven na te zien. Zij rapporteeren, dat alle kerken regelmatig zijn vertegenwoordigd, enkele hebben een instructie.

3. De notulen van de vorige vergadering worden door den assessor gelezen en na een kleine wijziging vastgesteld.

4. Het rapport over de kerkvisitatie te Bolnes en IJsselmonde gehouden, wordt door Ds. van Hoven gelezen en zonder eenige aanmerking goedgekeurd. De consulente van vacante kerken brengen rapport uit. In verband met een vraag, door één der broeders gesteld, of bij het beroepen van een predikant de consulent moet aanwezig zijn, wordt de wenschelijkheid uitgesproken, dat de consulent geraadpleegd worde en hem in ieder geval blijke, dat de beroeping regelmatig geschiedt, eer de beroepsbrief getekend wordt. Ds. Kuyvenhoven rapporteert namens de commissie voor evangelisatie over de opening van het kerkgebouw te Smidshoek. Ds. Munnik voegt hieraan eenige verblijdende mededeelingen toe.

5. Ds. Groot doet hierna mededeelingen over de Zending. I. z. den tweeden geseheer aan ons zendingshospitaal dient vermeld, dat bijkens een telegram van Dr. van Stokkum op het oogenblik een tweede dokter nog niet heeft uitgezonden te worden, daar Dr. van Proosdij thans als zoodanig werkzaam is. Dr. Esser heeft met het oog op den gezondheids-toestand van mevrouw zich voor een half jaar te Wonosobo gevestigd. Te Grendeng zal de kerk tot openbaring komen. Zuster Netelenbos is op ons terrein gearriveerd en heeft ons enkele mededeelingen over het Zendingshospitaal gedaan. Deze Zuster wees er in haar schrijven ook op, dat er in de linnenkast groot gebrek is en deze noodig moet aangevuld worden.

6. Ter tafel is een schrijven van de roepende kerk van Gorinchem, dat de Part. Synode van Z.-H. ten Z.D.V. aldaar zal gehouden worden 18 Juni e. k.; eveneens een missive van Deput. voor art. 11 en 13 D.K.O., die voor kennisgeving wordt aangenomen. De stukken met betrekking tot het beroep van Ds. Koffyberg naar Bolnes, die eveneens waren ingediend worden in handen gesteld van de kerken van Barendrecht en Rijsoord ter overzigt. In den loop der vergadering wordt hierover gunstig gerapporteerd, zoodat het beroep wordt geapprobeerd.

7. In behandeling komt het voorstel van de Part. Synode om de minima voorgesteld door de Generale Synode betreffende de zorg voor art. 13 met 10 pCt. te verhoogen tot een maximum van f 1800; hetwelk wordt aangenomen.

8. Komt ter tafel het voorstel van de per-

centagecommissie, dat door Ds. Idema nader wordt toegelicht. Na ampele bespreking wordt het met een enkele wijziging met meerderheid van stemmen aangenomen.

9. Bij de rondvraag naar art. 41 D.K.O. verzoekt een kerk verhoging voor het nakomen harer verplichtingen voortvloeiende uit art. 13. De beslissing hierover wordt aangehouden tot de volgende vergadering.

10. Naar de a.s. Part. Synode worden afgevaardigd: D. D. Idema en Munnik, primi. D. D. Couvée en Groot, secundi, en de Ouderlingen: A. R. van Nes (Rijsoord) en A. van den Nadort (Strijen) primi. L. Reedijk (Westmaas) en Van Gernerden (Heerjansdam) secundi.

11. Mededeeling wordt gedaan van ingekomen collectie en quota.

12. Vacaturebeurten worden aldus geregeld: Westmaas, halve Zondagen: 8 Juni Ds. van Schaik, 15 Juni Ds. van Voorst, 22 Juni Ds. Gootte, 29 Juni Ds. van Voorst, 6 Juli Ds. van Hoven, 13 Juli Ds. Gootte, 20 Juli Ds. van Hoven, 27 Juli Ds. van Schaik.

Smidshoek, halve Zondagen: 6 Juli Ds. Couvée, 20 Juli Ds. Idema, 10 Aug. Ds. Munnik, 24 Aug. Ds. Idema, 7 Sept. Ds. Munnik, 28 Sept. Ds. Kuyvenhoven.

Heerjansdam: 27 Juli Ds. Kuyvenhoven, 24 Aug. Ds. Couvée, 21 Sept. Ds. Munnik. Heinenoord: 29 Juni Ds. van Schaik, 20 Juli Ds. Koffyberg, 10 Aug. Ds. Idema, 7 Sept. Ds. van Hoven.

Klaaswaal: 27 Juli Ds. Gootte, 31 Aug. Ds. van Schaik (halve Zondag), 21 Sept. Ds. Gootte (halve Zondag).

13. Ridderkerk zal de volgende vergadering samenroepen op 3 Sept.

14. De Korte notulen worden vastgesteld.

15. De Assessor gaat in dankgebed voor, waarna de Voorzitter de vergadering sluit.

Op last der Classis, P. VAN HOVEN, Assessor.

Kerknieuws.

Gereformeerde Kerken.

BEROEPEN: Veere, G. H. Dijkstra, te Lioessens. — Oppenhuizen c. a., P. Hekman, te Gorredijk — Onstwedde, S. van Leeuwen, te Houwerzijl. — Reitsma, J. E. Ruijnga, te 't Zandt (Gron.) — Wolphaartsdijk, F. H. Boersma, te Boorn. — Westmaas, L. van Urk, cand. te Urk. — Barneveld, W. L. Korfker, te Goënga.

AANGENOMEN: Westergest, G. D. Scheepers, te Roodeschool. — Oosthem c. a., C. J. Gossinga, te Molenaarsgraaf-Brandwijk. — Zwolle, (vac. Ds. Gispert), K. J. Kapteijn, te Glessendam.

BEDANKT: Oldhove, L. H. Duin, te Emmen-Compasquum. — Zwolle (vac. Ds. Veder), D. Hogenbirk Jan, te Charlois. — Zuilichem, G. Veenendaal, te Putten (Geld.).

Nederlandsch Hervormde Kerk.

BEROEPEN: Putterhoek, C. Vlaabom, te Zuid-Beijerland. — Rhenen, C. Brunt, te Zoelen. — Abbenbroek, F. C. de Vries, te Oosterland (op Wieringen. — Urk (toez.), H. van Elteren, te Holland-scheveld (Zuid-Oost). — Numansdorp, J. Nauts, te Workum. — Arnhem, L. Nugteren te Bleiswijk. — Schoorl (Z.), D. J. Koolhaas, te Barneveld. — Ouwkerk (W.), G. A. van Krevelen, te Dalmum (Fr.).

AANGENOMEN: Neerlangbroek (toez.), W. Zijlstra, te Emmen-Buiten. — Wargra, G. W. Melchers, te Almelo. — Waddinxveen, B. G. C. Steenbeek, te Prinseland en Dinteloord.

BEDANKT: Nieuwe-Tong, B. van der Wal, te Delft. — Enschede (4e pred. plaats), O. J. Keinders, te Kooten (Fr.). — Hagelstein, D. Bax Hx, te Asperen. — Zegveld (bij Woerden), W. Wesseldijk, te Wapenveld (Geld.).

Advertentiën.

Na een geduldig en in stille berusting gedragen lijden van bijna 20 jaar ontlaap te Apeldoorn in zijn Heere en Heiland onze Emer. predikant
Ds. A. DEN HARTOGH.
Openb. 21:4.
Heerjansdam, 25 Juli '19.
Namens den Kerkeraad der Geref. Kerk,
T. VAN GEMEREN, pres.
J. BARNHARD, scriba.

In stillen vrede mocht heden in Jezus ontslapen onze innig geliefde Echtgenoot, Vader, Behuwd- en Grootvader, de heer
U. E. BRUINING,
in den ouderdom van bijna 68 jaren.
Groningen, 26 Juli 1919.
Winschoterdijk Wz. 14.
WED. A. BRUINING—
BLIJHAM.
E. U. BRUINING.
M. BRUINING—
STORK.
H. BRUINING.
P. BRUINING—
SCHREUDER.
A. BRUINING,
en Kleinkinderen.
Geen bezoek.

L.G. WEISZ & CO.
Commissionairs in Effecten,
Keizersgracht
No. 166,
AMSTERDAM.

Verscheen bij firma P. KOITER, Zuidhorn

DE HELLEPOORT,
DOOR O. M. NIHIL.
Oordeel van autoriteiten:
De Hellepoort is verward, onjuist.

Aangeboden:
1000 4 pCt. Eudokia te Rotterdam.
250 4 Ber. School te Rotterdam.
100 4 School m. d. Bijbel te R'dam.
100 4 Ver. L. O. Oostel. deel R'dam.
100 4 Ver. L. O. Noordel. deel R'dam.
100 4 Johannesstichting.
Aanbiedingen worden ingewacht bij:
Helderts & Co.
AMSTERDAM. Egelantiersgracht 16.

ONESIFORUS-BANK UTRECHT.

**Verstrekt BOUWKapitaal tegen
zekerheidsstelling aan KERKEN,
SCHOLEN, STICHTINGEN.**
**Geeft uit 4½ pCt. 10-jarige Obligaties in stukken van Fl. 1000,-,
500,-, 250,-, 100,-, 50,-.**
**Inlichtingen verschaft de Directie
N. Gracht 69, Utrecht.**

Te koop gevraagd:
HENRY, Het Nieuwe Testam.,
3 din. voor f 11.—
DACHSEL, O.-Test. voor f 12.—
Aanb. lett. L. bur. v. d. Heraut.

**Mr. GROSHEIDE
ACCOUNTANT
(Lid Ned. Instituut)
SINGEL No. 303.
TELEF. N. 1233 en C. 2981.**

ZIGTERMAN'S

GOEDKOOPE MEUBELWINKELS

GRONINGEN, O. EBBINGESTR. 33

TELEFOON 1177.

ASSEN, MARKT 14.

TELEFOON 269.

Tijdschriften
waaraan u ten minste
een in elk jaar
behoeft
Christelijk
Womensleven
Nieuwlevens
Blad
Vrij en Pijp
(Kinderblad)
Vraagstuk
en proefnr.
Nieuwvermaatschappij
E. J. Bosch & Co. Baarn

DRUKKERIJ HOLLAND
N. Z. Voorburgwal 58-60.

Visite en Verlofingskaarten
Circulaires - Programma's
Convocatiën - Bestekken
Aandeelen - Obligatiën
en alle andere drukwerken.

Uitvoering vlug en net. - Prijsberekening billijk

VERSCHENEN:

De Activiteit der Ziel
en wat er uit volgt voor de
practijk van het Onderwijs

DOOR **T. VAN DER KOOY,**

Hoofd eener Geref. School te Vlaardingen.

Prijs f 0.65.

Amsterdam.

N.V. De Standaard.

Verschiedene Feuilletons, in De Standaard verschenen, worden door den uitgever **W. ten Have, te Amsterdam**, in boekvorm uitgegeven onder den titel:

Standaard-Serie.

Als No. 3 verscheen:

DE IJZEREN RIDDER
DOOR
Leontine van Winterveld -Platen

De prijs van ieder deel is f 1.80 ingenaaid, en f 2.50 gebonden in stempelband.

Men kan zich abonneren tot wederoprengings op heel de serie. Aan geabonneerden worden de deelen bij verschijning onmiddellijk toegezonden.

De Directie van „De Standaard”.

WED. JOHs. ALBERTS,
Tabak- en Sigarenmagazijn
„BILDERDIJK”,
Bilderdijkstraat 5, - Amsterdam.
Ruime sortering van goede merken in elken prijs.
ZONDAGS GESLOTEN.

Abonnementen op
DE HERAUT
in Zuid-Afrika
worden aangenomen door
J. L. VANSCHAIK,
Boekhandelaar
Kerkstraat Centraal
Pretoria
Postbus 724.

Verschenen in de Serie
Voor Onderwijs en Opvoeding
Uitgaven van het Gereformeerd Schoolverband:
No. 16
Voortgezet Onderwijs
DOOR
J. C. WIRTZ Czn.
Prijs f 0.45.
AMSTERDAM. DRUKKERIJ DE STANDAARD.

Dit blad
Bijdrage
van dit
Advertenti
Insending
vragen, is

„Kiest

Tot di
gende we
omdoelene
nu kiezen
afgedoold
geu blijve
waarin h
land God
vangeu w
dat gesta
Jehovah e
en voor
bleef zijn
aan het a
dan moes
beslissend
niet voel
keuze die
Koois het
lofte voor
Mozes en
gezegd, c
in een tel
ven hange
gedeelte
eerst late
keuze kon
in de mee
Israel alle
geroepen
ding te d
er ook ee
De kinder
zijds in h
Jehovah o
heen gesta
God te ve
booze wei
wegen lag
de weg de
de overige
geheel afg
Jehovah te
in dien h
hoorzamel
te gaan.
sluiten, d
ping van
terug onde
ken, en
voerder ni
Wat Joz
zijn volke
beslissende
„Kiest u
toe. Stiel
heel uw to
langer uit.
met u zelf
Jehova en
naloopen,
tegenstelli
zonder va
door Jehov
dagen af,
zich te ver
hen over te
stekte tege
alle overige
daartegenov
Hebreën. /
genade toeg
aloude belo
van Israel
in die belof
schelijk gesl
tot Abraham
de volken d
een belofte
juist daaron
dat Israel
wilde, hetzij
vaderen van
den Heere
Wat hier
slistheid en
men onder
nieuw voor
Toegegeve
ren stond tw
baren en
volken zout
Godsvreem
eering der o
afgoderij nee
de getrouwe
jete van der
om ten slot
redding voor